

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2026

Chișinău

Cu privire la propunerea declarării stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic

În temeiul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 437-440, art. 600), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de Raportul integrat al Centrului Național de Management al Crizelor privind situația de criză din sectoarele energetic și hidrologic.
2. Se propune Parlamentului declararea stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic la nivel național pentru o perioadă de 60 de zile, începând cu data de 26 septembrie 2026.
3. Se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de hotărâre a Parlamentului privind declararea stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic.
4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

VASILE TOFAN

Contrasemnează:

Ministrul energiei

Dorin Junghietu

Ministrul mediului

Gheorghe Hajder

Ministrul justiției

Vladislav Cojuhari

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**H O T Ă R Ă R E****privind declararea stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic**

În temeiul art. 66 lit. m) din Constituția Republicii Moldova, al art. 29 alin. (1), (2) și (4) din Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 437-440, art. 600), cu modificările ulterioare, având în vedere propunerea Guvernului, fundamentată în raportul integrat privind situația de criză din sectoarele energetic și hidrologic, ținând cont de persistența și amplificarea vulnerabilităților majore la adresa securității energetice a statului, generate de atacurile continue asupra infrastructurii energetice regionale din Ucraina, de perturbarea lanțurilor logistice maritime și fluviale de aprovizionare cu produse petroliere, de volatilitatea accentuată a piețelor regionale și globale și de deficitul hidrologic prelungit, factori care periclitizează continuitatea și siguranța alimentării cu energie electrică, gaze naturale și energie termică, precum și disponibilitatea carburanților, în debutul sezonului rece, ținând cont de scăderea critică a debitelor de apă în bazinele fluviului Nistru și râului Prut, care prezintă risc direct pentru funcționarea prizelor de captare și asigurarea alimentării cu apă potabilă a populației, conștientizând interdependența directă dintre stabilitatea alimentării cu energie electrică a stațiilor de pompare și prevenirea unei crize sanitare sau a blocării sistemelor centralizate de încălzire, conștientizând că aceste șocuri generează riscul unor penurii de resurse, al unor întreruperi de durată și al unor creșteri excesive ale prețurilor, de natură să afecteze grav capacitatea de procurare a populației, funcționarea economiei și a infrastructurii critice, precum și reziliența energetică a Republicii Moldova, constatând necesitatea instituirii unor măsuri suplimentare de intervenție pentru a asigura menținerea rezervelor minime, stabilitatea pieței interne și protecția directă a cetățenilor în fața crizei,

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. – Se declară stare de urgență în sectoarele energetic și hidrologic la nivel național pe o perioadă de 60 de zile începând cu data de 26 septembrie 2026.

Art. 2. – Pe perioada stării de urgență, se împuternicește Comisia Națională de Management al Crizelor să aprobe și să dispună măsuri obligatorii, temporare și proporționale, prin derogare de la actele normative în vigoare sau prin suspendarea aplicării unor prevederi ale acestora, pentru a asigura:

1) prevenirea penuriei și asigurarea securității aprovizionării necesare pentru continuitatea funcțională a statului, inclusiv prin măsuri extraordinare privind disponibilitatea, achiziționarea, constituirea stocurilor, menținerea calității, distribuirea și utilizarea resurselor energetice și combustibililor, precum și privind asigurarea fluxurilor de import, export, transport și comercializare a acestora;

2) protecția populației și a sectoarelor economiei naționale împotriva șocurilor energetice, inclusiv prin măsuri temporare asupra formării și aplicării prețurilor, a tarifelor, a taxelor, a accizelor și a altor obligații aferente resurselor energetice, în vederea menținerii accesului la energie și combustibili și a atenuării impactului economic și social al creșterilor semnificative de preț asupra populației, a întreprinderilor și a infrastructurii critice;

3) menținerea continuității alimentării cu energie electrică și protejarea consumatorilor de importanță vitală și a consumatorilor casnici, inclusiv prin stabilirea unor reguli temporare de prioritizare a alimentării și de gestionare a consumului de energie electrică, astfel încât consumatorii casnici, serviciile publice esențiale și infrastructura critică să fie protejate de întreruperi de durată;

4) continuitatea alimentării cu apă potabilă a populației și a funcționării în condiții de siguranță a infrastructurii de captare și tratare a apei, inclusiv prin restricționarea captărilor industriale și agricole neesențiale pe durata deficitului hidrologic și mobilizarea echipamentelor de pompare și a surselor autonome de energie din rezervele statului;

5) menținerea funcționării infrastructurii energetice și a capacității naționale de răspuns, inclusiv prin mobilizarea și utilizarea prioritară a resurselor, a echipamentelor, a serviciilor, a capacităților disponibile și prin aplicarea unor proceduri adaptate particularităților situației de criză;

6) înlăturarea rapidă a impedimentelor de orice natură în gestionarea situației de criză, inclusiv modificarea temporară a unor condiții aplicabile operatorilor economici și asigurarea continuității măsurilor de răspuns.

Art. 3. – Măsurile prevăzute la art. 2 se dispun prin decizii ale Comisiei Naționale de Management al Crizelor, care sunt obligatorii și executorii pentru autoritățile publice, agenții economici, instituțiile publice și cetățeni.

Art. 4. – Pentru punerea în aplicare a măsurilor prevăzute la art. 2, Comisia Națională de Management al Crizelor împuternicește autoritățile și instituțiile publice competente să emită actele operative necesare cu caracter executoriu, inclusiv prin derogare de la actele normative în vigoare. Actele cu aplicabilitate generală se motivează, se publică de îndată și se transmit Parlamentului în termen de maximum 72 de ore.

Art. 5. – Starea de urgență declarată nu afectează organizarea și desfășurarea alegerilor pe teritoriul Republicii Moldova.

Art. 6. – Parlamentul Republicii Moldova va informa, în termen de 3 zile, Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite și Secretarul General al Consiliului Europei despre prezenta hotărâre și cauzele adoptării acesteia.

Art. 7. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării, se aduce de îndată la cunoștința populației prin mijloacele de informare în masă și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Parlamentului privind declararea stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Parlamentului privind declararea stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic a fost elaborat de Ministerul Energiei, Ministerul Mediului și Centrul Național de Management al Crizelor și înaintat Parlamentului Republicii Moldova, conform competenței legale, de către Guvernul Republicii Moldova.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Intervenția se fundamentează pe dispozițiile art. 66 lit. m) din Constituția Republicii Moldova și ale art. 29 alin. (1), (2) și (4) din Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, la propunerea Guvernului Republicii Moldova. Necesitatea elaborării proiectului derivă din <i>Raportul integrat privind situația de criză în sectoarele energetic și hidrologic</i>, elaborat pe platforma Centrului Național de Management al Crizelor, document ce constată persistența și cumularea simultană a unor factori de risc externi și interni (geopolitici, securitatea aprovizionării cu energie electrică, gaze naturale, produse petroliere, precum și factori hidrologici). Regimul actual de alertă în sectorul energetic instituit prin Hotărârea Guvernului nr. 377/2026 și prelungit prin Hotărârea Guvernului nr. 493/2026 expiră de drept la 25 septembrie 2026, a atins plafonul maxim legal de 60 de zile din competența Executivului. Întrucât riscurile s-au cronicizat și se amplifică în proximitatea sezonului rece 2026–2027, gestionarea acestora nu mai poate fi realizată exclusiv prin instrumentele ordinare ale stării de alertă, impunându-se declararea stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic. În sectorul hidrologic, starea de alertă a fost declarată prin Hotărârea Guvernului nr. 378/2026 și prelungită prin Hotărârea Guvernului nr. 494/2026, ca urmare a deficitului hidrologic persistent și a diminuării debitelor cursurilor de apă, în special în bazinul fluviului Nistru. Măsurile instituite în perioada stării de alertă au permis monitorizarea consolidată a situației, coordonarea interinstituțională și aplicarea unor măsuri temporare pentru protejarea surselor de alimentare cu apă. Întrucât factorii care au determinat declararea stării de alertă se mențin, iar durata maximă a acestui regim urmează să expire, este necesară asigurarea continuității cadrului juridic pentru adoptarea rapidă a măsurilor necesare protejării alimentării cu apă potabilă și gestionării deficitului de apă.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
2.2.1. Sectorul electroenergetic Republica Moldova menține o dependență structurală critică de sursele externe de energie electrică. Pentru sezonul rece 2026–2027 (octombrie 2026 - martie 2027), necesarul de consum al malului drept al Nistrului este estimat la aproximativ 3.039,2 mil. kWh, din care doar circa 41% (1.247,7 mil. kWh) poate fi generat local (CET-uri și surse regenerabile), în timp ce 59% (1.791,5 mil. kWh) urmează să fie asigurat din importuri din România și Ucraina. În orele de sarcină maximă, necesarul de import se situează între 400 și 450 MW, urmând să atingă aproximativ 600 MW începând cu luna aprilie 2027, odată cu reducerea activității centralelor de termoficare. Capacitatea comercială netă de transfer (NTC) garantată Republicii Moldova la frontiera cu România este de numai 360 MW (circa 15% din capacitatea blocului comun de reglaj UA-MD). Deși utilizarea suplimentară a liniilor de 110 kV în regim insularizat poate asigura încă 80–100 MW, aceasta reprezintă o soluție strict tehnică, temporară și aplicabilă exclusiv în regim de avarie, fiind lipsită de caracter ferm. Deficitul înregistrat în această perioadă este compensat prin realocarea capacității NTC neutilizate de Ucraina.

Acest mecanism prezintă o volatilitate extremă din cauza:

1. Distrugerilor masive suportate de sectorul energetic ucrainean (peste 60% din capacitatea dispecerizabilă pierdută, fond pe care disponibilul a scăzut de la circa 38 GW la 11–12 GW), ceea ce menține un deficit regional structural de circa 7 GW la frontiera estică și impune Ucrainei creșterea propriului volum de import în orele de consum maxim;

2. Operaționalizării preconizate pentru octombrie 2026 a licitațiilor intrazilnice pe frontierele Ucrainei cu România, Ungaria și Slovacia, eveniment care va reduce volumul NTC pasibil de realocare spre frontiera RO-MD la doar circa 70 MW (dependent de frontiera Ucraina-Polonia), față de volumele curente de 150–300 MW realocate zilnic;

3. Diminuării cu circa 55% a producției hidroelectrice autohtone din cauza secetei severe, concomitent cu declinul sezonier al aportului fotovoltaic în orele de vârf de seară, capacitățile de stocare în baterii (BESS) de circa 240 MWh fiind insuficiente pentru a acoperi dezechilibre de ordinul sutelor de MW pe intervale extinse

Vulnerabilitatea tehnică a fost demonstrată la 5 august 2026, când menținerea echilibrului în sistemul electroenergetic a impus accesarea ajutorului de avarie din Ucraina (100 MWh), precum și de precedentul avariei liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV Vulcănești–Isaccea din martie 2026, care a generat instantaneu un deficit de 350–400 MW. În plus, pe termen mediu, expirarea obligației de serviciu public a S.A. „Energocom” la 31 decembrie 2026 riscă să fragmenteze mecanismul de achiziție și să conducă la o competiție nereglementată a furnizorilor pentru capacitatea transfrontalieră limitată.

2.2.2. Sectorul gazelor naturale: expunerea financiară și stocurile obligatorii

Deși S.A. „Energocom” are contractat peste 90% din necesarul sezonier (la nivelul de 3.176.875 MWh, rămânând de acoperit circa 30 mil. m³), portofoliul este indexat preponderent la indicii bursier TTF Front Month. În prima jumătate a lunii septembrie 2026, cotațiile TTF au urcat la aproximativ 84 EUR/MWh, depășind cu circa 48% reperul de 56,73 EUR/MWh (598,52 EUR/1000 m³) utilizat de ANRE la stabilirea prețului reglementat.

Această evoluție generează o presiune critică asupra lichidităților:

- la nivelul obligației de stocare de 15%, erau acumulate doar 6,12 mil. m³ din necesarul de 72,75 mil. m³, restanța de 66,63 mil. m³ având termen de constituire până la 1 noiembrie 2026;

- înalțarea achizițiilor și constituirea stocurilor obligatorii la o cotație TTF estimativă de 79 EUR/MWh necesită o finanțare imediată de circa 1,27 miliarde lei (fără TVA) și garanții colaterale de livrare cuprinse între 1,03 și 2,06 miliarde lei;

- extinderea obligației de stocare pentru regiunea transnistreană la 135,972 mil. m³ implică un necesar indicativ de circa 2,32 miliarde lei, fără un mecanism cert de recuperare a costurilor.

Riscul primar din sectorul gazelor nu este cel al disponibilității fizice depline, ci incapacitatea de susținere financiară și de garantare a plăților, factor ce poate produce perturbări în lanț asupra producerii energiei termice și electrice.

2.2.3. Piața produselor petroliere și securitatea aprovizionării

În debutul lunii august 2026, piața carburanților s-a confruntat cu un șoc major: importurile acopereau abia 17% din cerere, stocurile de motorină coborâseră la nivelul critic de 3,8 zile (7.651 tone), iar 109 stații au suspendat vânzarea la pompă. Măsurile instituite pe durata stării de alertă au restabilit stocurile comerciale la 9,7 zile pentru motorină (20.315 tone) și 23,6 zile pentru benzină și au redus numărul benzinăriilor ce raportează lipsa stocurilor la 8.

Totuși, această revenire rămâne fragilă în fața unor constrângeri structurale:

1. dependența totală de importul produselor petroliere;

2. cotațiile internaționale Platts au marcat niveluri fără precedent, depășind 1.650 USD/tonă la motorină și 1.360 USD/tonă la benzină, determinând ANRE să plafoneze prețurile la peste 35,50 lei/litru pentru motorină și 33,50 lei/litru pentru benzină;

3. cadrul secundar aferent Legii nr. 119/2026 privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere nu este deplin funcțional, neexistând stocuri de urgență de stat efectiv operaționalizate. Expirarea măsurilor excepționale ar reactiva imediat contribuția de 0,48 lei/litru și ar anula mecanismul logistic de compensare (25 USD/tonă) și plafonul de securitate din Portul Giurgiulești (7.500 tone motorină / 2.500 tone benzină), expunând piața la noi șocuri de aprovizionare.

2.2.4. Riscuri hidrologice, intersectoriale și de securitate fizică

Deficitul hidrologic prelungit pe râurile Nistru și Prut menține nivelul acumulării Costești–Stânca la doar 1,03 m deasupra volumului mort, iar pe cel al lacului Novodnistrovsk Dnestrovsk cu 8,63 m până la nivelul mort. Situația hidrologică în partea superioară a bazinului Nistrului nu prezintă semne de ameliorare pentru perioada următoare. În condițiile în care debitul de intrare în lacul de acumulare Novodnistrovsk este semnificativ mai mic decât debitul evacuat, nivelul apei în lac a scăzut considerabil, atingând cota de 111,16 m. În acest context, partea ucraineană a propus, încă în săptămâna precedentă, reducerea debitului evacuat de la 60 m³/s până la nivelul debitului de intrare în lac, care constituie în medie aproximativ 22 m³/s. Deși Republica Moldova nu a acceptat acest scenariu, există riscul major ca, odată cu atingerea cotei de 111,0 m, partea ucraineană să treacă la evacuarea unor debite echivalente cu debitul de intrare în lac. O asemenea evoluție ar conduce la o reducere semnificativă a debitului Nistrului în aval și poate genera riscuri majore pentru asigurarea necesarului de apă pe teritoriul Republicii Moldova.

Menținerea deficitului hidrologic în bazinele râurilor Nistru și Prut generează riscuri pentru funcționarea captărilor de apă de suprafață, continuitatea alimentării cu apă potabilă a populației, satisfacerea necesităților sanitar-igienice și medico-sociale, menținerea debitului ecologic, precum și pentru activitățile agricole, industriale și alte folosințe dependente de resursele de apă. În cazul agravării situației, pot deveni necesare măsuri temporare și proporționale privind prioritizarea folosințelor apei și limitarea utilizărilor neesențiale, fundamentate pe datele monitoringului hidrologic și aplicate diferențiat, în funcție de situația constatată în fiecare bazin hidrografic.

Măsurile aplicate în perioada stării de alertă hidrologică au permis consolidarea monitoringului, evaluarea funcționării captărilor de apă, identificarea surselor alternative și coordonarea acțiunilor necesare pentru asigurarea continuității serviciilor de alimentare cu apă. Totuși, persistența deficitului hidrologic și posibilitatea suprapunerii acestuia cu întreruperi ale alimentării cu energie electrică sporesc vulnerabilitatea infrastructurii de captare, pompare și tratare a apei și impun menținerea unui mecanism operativ de intervenție.

Întreruperea alimentării electrice a stațiilor de pompare de la Cosăuți și Coșernița pentru o durată de peste 6 ore ar sista alimentarea cu apă a municipiilor Chișinău și Bălți, declanșând o urgență sanitară în mai puțin de 12 ore și oprind funcționarea circuitelor centralelor de termoficare urbane (CET-uri).

În plus, nodurile de înaltă tensiune (Stațiile 330 kV Chișinău și Bălți), stațiile de comprimare a gazelor și coridoarele de transport adiacente hotarului de est sunt obiective civile lipsite de protecție specializată și sisteme C-UAS, orice incident armat sau atac cu drone riscând să determine deconectări de sistem de cel puțin 5–7 zile în plin sezon rece.

2.2.5. Limitele cadrului ordinar și insuficiența regimului de alertă

Instrumentele stării de alertă prevăzute la art. 23 din Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză și-au atins limitele funcționale. Măsurile necesare pentru a preveni un colaps în sezonul rece depășesc cadrul administrativ ordinar, solicitând instrumente derogatorii pe care numai Parlamentul le poate acorda prin declararea stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic (în baza art. 29 din legea prenotată): stabilirea de restricții directe la comercializare/export, grafice obligatorii de dispecerizare și deconectare în evantai, regimuri de raționalizare a consumului industrial, derogări de ordin fiscal pentru amortizarea prețurilor și mobilizarea directă a resurselor materiale de stat.

Totodată, este de remarcat că situația detaliată aferentă sectoarelor energiei precum și riscurile iminente la adresa securității statului sunt reflectate în Raportul integrat privind necesitatea declarării stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic.

2.2.6. Principalele părți interesate în intervenția propusă

Autoritățile administrației publice centrale și locale, operatorii economici din sectorul energetic și petrolier, furnizorii de servicii publice de importanță vitală (apă, termoficare, sănătate, transport), precum și consumatorii casnici și non-casnici din Republica Moldova.

Pentru componenta hidrologică, părțile interesate sunt autoritățile și instituțiile responsabile de gestionarea și monitoringul resurselor de apă, operatorii serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, administratorii infrastructurii hidrotehnice, autoritățile administrației publice locale, utilizatorii de apă din agricultură și industrie, instituțiile din domeniul sănătății publice și protecției civile, precum și populația din localitățile alimentate din râurile Nistru și Prut.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Hotărârii Parlamentului dispune declararea stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic pe întreg teritoriul Republicii Moldova, pe o durată de 60 de zile, începând cu 26 septembrie 2026.

Actul normativ urmărește prevenirea penuriei de combustibili, garantarea continuității furnizării energiei electrice, gazelor naturale și agentului termic, gestionarea deficitului hidrologic în bazinele fluviului Nistru și râului Prut, asigurarea continuității alimentării cu apă potabilă, securizarea nodurilor vitale de captare a apei și amortizarea șocurilor economice asupra consumatorilor vulnerabili în perioada toamnă–iarnă.

Elementele de intervenție atribuite Comisiei Naționale de Management al Crizelor:

1. Prevenirea penuriei și asigurarea securității aprovizionării necesare continuității funcționale a statului: aplicarea de reguli derogatorii privind achiziționarea, constituirea stocurilor, distribuirea resurselor energetice, restricționarea temporară a exporturilor din depozitele strategice (PILG) și prioritizarea fluxurilor de import și vâmuire a combustibililor;

2. Protecția populației și a sectoarelor economice împotriva șocurilor de preț: reglementarea temporară a formulelor de plafonare, a marjelor logistice și comerciale, precum și examinarea recalibrării temporare a accizelor și taxelor pentru menținerea suportabilității tarifare;

3. Menținerea continuității alimentării și protejarea obiectivelor de infrastructură critică: reguli privind utilizarea capacităților de interconexiune pentru exportul energiei electrice, instituirea de reguli de prioritzare a alimentării cu energie electrică pentru consumatorii de importanță vitală, prize de apă și servicii de intervenție, concomitent cu aplicarea programelor de reducere a consumului neesențial în sectorul public și industrial în orele de vârf; acordarea de derogări tehnice pentru sistemele de termoficare (SACET) privind adaptarea regimului termic fără penalități financiare aplicate de autoritatea de reglementare;

4. Menținerea funcționării infrastructurii energetice și a capacității naționale de răspuns: mobilizarea rezervelor de stat (păcură, agregate mobile grele de pompare la captările Coșernița/Vadul lui Vodă), facilitarea achizițiilor directe de materiale și echipamente de avarie pentru operatorii de sistem și aplicarea unor proceduri adaptate particularităților situației de criză;

5. Gestionarea deficitului hidrologic și asigurarea alimentării cu apă: aplicarea, în funcție de evoluția situației din bazinele râurilor Nistru și Prut, a unor măsuri temporare și proporționale privind prioritzarea folosințelor apei; limitarea utilizărilor neesențiale atunci când acestea pot afecta alimentarea cu apă potabilă sau menținerea debitului ecologic; asigurarea funcționării infrastructurii de captare, pompare și tratare a apei; mobilizarea echipamentelor de pompare și a surselor autonome de energie disponibile; precum și instituirea unei raportări operative privind debitele, nivelurile apei și funcționarea captărilor vulnerabile.

6. Înlăturarea impedimentelor procedurale și logistice: obligarea operatorilor licențiați de a menține raportarea zilnică a stocurilor, crearea de culoare dedicate de transport și simplificarea formalităților administrative.

Proceduri aplicabile și caracterul democratic:

Deciziile Comisiei Naționale de Management al Crizelor au caracter executoriu și se pun în aplicare prin ordine operative motivate, supuse controlului parlamentar (conform art. 16 alin. (4³)–(4⁴) și art. 32¹ din Legea nr. 248/2025 privind managementul situației de criză);

Restrângerea temporară a unor drepturi nu afectează drepturile absolute, vizând proporțional libertatea comerțului (prin stocuri minime și prioritizarea pieței interne) și difuzarea operativă a mesajelor de interes public prin rețelele de comunicații;

Proiectul prevede expres că starea de urgență din sectorul energetic și hidrologic nu suspendă și nu afectează organizarea și desfășurarea proceselor electorale pe teritoriul statului;

În baza art. 30 din Legea nr. 248/2025 privind managementul situației de criză, Parlamentul va notifica Secretarul General al ONU și Secretarul General al Consiliului Europei cu privire la măsurile adoptate ce implică adaptări ale exercițiului drepturilor.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de analiză au fost examinate trei opțiuni alternative, fiind descalificate din motive legale, operaționale și de eficiență a intervenției:

Opțiunea 1: Prelungirea stării de alertă în sectorul energetic și hidrologic prin hotărâre a Parlamentului

Această opțiune prevedea solicitarea către Parlament a prelungirii stării de alertă dincolo de termenul maxim de 60 de zile din competența Guvernului (instituită prin HG nr. 377/2026 și prelungită prin HG nr. 493/2026 până la 25 septembrie 2026), în conformitate cu mecanismul prevăzut la art. 23 alin. (3) din Legea nr. 248/2025 privind managementul situației de criză.

Motivele respingerii: Deși starea de alertă a permis stabilizarea pieței interne în perioada iulie–septembrie 2026, spectrul măsurilor autorizate pentru acest regim (art. 23 din Legea nr. 248/2025 privind managementul situației de criză) își atinge limita și nu este suficient pentru a face față scenariilor compuse de criză prognozate pentru sezonul rece 2026–2027. Instrumentele stării de alertă nu permit din punct de vedere legal:

- Restrângerea temporară a unor drepturi și libertăți individuale (art. 29 alin. (1) raportat la art. 25 și art. 32 din legea prenotată), condiție cerută pentru impunerea unor restricții severe asupra furnizării de bunuri sau a raționalizării obligatorii a consumului;

- Instituirea unor mecanisme obligatorii de deconectare controlată în evantai la nivel național în orele de consum maxim fără expunere la răspundere civilă sau contractuală;

- Adoptarea unor derogări de ordin fiscal (privind accizele, taxele sau marjele maxime obligatorii) destinate absorbției șocurilor internaționale de preț (cotații Platts de peste 1.570 USD/tonă la motorină și cotații TTF de peste 80 EUR/MWh);

- Modificarea temporară prin derogare a parametrilor de calitate și a graficelor de temperatură în sistemele centralizate de alimentare cu energie termică (SACET) fără sancționarea și penalizarea furnizorilor de către ANRE;

- Impunerea temporară a unor obligații speciale privind prioritizarea descărcării, transportării și distribuției stocurilor comerciale de produse energetice către consumatorii de importanță vitală, pentru a preveni blocajele logistice la frontieră și în nodurile de tranzit.

Pentru componenta hidrologică, această opțiune ar permite continuarea monitoringului consolidat și a măsurilor administrative aplicate până în prezent, însă ar putea fi insuficientă în cazul agravării simultane a situației în bazinele râurilor Nistru și Prut, al reducerii debitelor disponibile pentru captare sau al apariției unor dificultăți în funcționarea infrastructurii de alimentare cu apă. Într-un asemenea scenariu pot fi necesare măsuri obligatorii și imediate de prioritizare a folosințelor apei, limitare temporară a utilizărilor neesențiale și mobilizare a echipamentelor și resurselor necesare menținerii alimentării cu apă potabilă.

Opțiunea 2: Gestionarea situației exclusiv prin instrumentele sectoriale ordinare (Planurile de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic și gazelor naturale)

Această opțiune ar presupune aplicarea strictă a Regulamentului privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice și a Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale.

Motivele respingerii: Mecanismele sectoriale ordinare sunt concepute pentru incidente izolate și funcționează într-un cadru de reacție lent (procedurile decizionale potrivit Legii nr. 100/2017 fiind incompatibile cu urgențele de rețea). În contextul deficitului regional de 7 GW din Ucraina, al disponibilității NTC garantate de numai 360 MW la frontiera cu România și al secetei severe care afectează prizele municipale de apă din Nistru și Prut, instrumentele ordinare nu permit reacția intersectorială integrată (apă–energie–termoficare).

În domeniul apelor, instrumentele sectoriale ordinare permit monitorizarea și gestionarea resurselor de apă, dar nu asigură întotdeauna rapiditatea necesară adoptării unor măsuri coordonate atunci când deficitul hidrologic afectează concomitent mai multe localități, captări și categorii de utilizatori. Caracterul transfrontalier al râurilor Nistru și Prut, dependența captărilor de regimurile hidrologice și legătura directă dintre funcționarea acestora și alimentarea cu energie electrică impun o intervenție coordonată între sectoarele apei, energiei, sănătății publice și protecției civile.

Opțiunea 3: Opțiunea de a nu elabora și aproba proiectul

Această abordare ar fi presupus revenirea imediată la funcționarea în regim juridic normal odată cu expirarea termenului stării de alertă prevăzut de HG nr. 377/2026 cu prelungirea ulterioară până la 25 septembrie 2026, inclusiv prin HG 493/2026.

Motivele respingerii: Relaxarea mecanismelor administrative ar anula imediat toate măsurile de stabilizare atinse în lunile august–septembrie:

Pe piața produselor petroliere, ar înceta interdicția de export din Portul Giurgiu (pragul minim de 7.500 tone motorină și 2.500 tone benzină), s-ar anula ajustarea logistică temporară de 25 USD/tonă și s-ar relua colectarea aportului de 0,48 lei/litru, repunând presiune pe preț și periclitând stocurile într-un moment în care stocurile de urgență conform Legii nr. 119/2026 nu sunt operaționalizate;

În sectorul electroenergetic, ar dispărea cadrul de prioritizare a consumului intern, posibilitatea suspendării temporare a exporturilor în orele de vârf (18:00–22:00);

În monitorizarea de sistem, ar înceta obligația operatorilor licențiați de raportare zilnică operativă a stocurilor către ANRE și CNMC.

În sectorul hidrologic, încetarea măsurilor aplicate în perioada stării de alertă ar reduce capacitatea de coordonare operativă a autorităților și operatorilor în condițiile în care situația din bazinele râurilor Nistru și Prut rămâne vulnerabilă. În lipsa unui mecanism de intervenție rapidă, eventualele reduceri suplimentare ale debitelor sau nivelurilor apei ar putea afecta funcționarea captărilor și continuitatea alimentării cu apă a populației.

Concluzionând, întrucât instrumentele stării de alertă și-au atins limitele funcționale și legale maxime, iar riscurile persistă și se amplifică odată cu apropierea sezonului rece, instituirea stării de urgență în sectorul energetic și hidrologic în temeiul art. 29 din Legea nr. 248/2025 privind managementul situației de criză reprezintă singura soluție legală și efectivă capabilă să ofere Comisiei Naționale de Management al Crizelor pârghiile necesare prevenirii unui colaps sistemic.

Opțiunea de a nu elabora și aproba proiectul nu a fost analizată.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Intervenția consolidează capacitatea operațională a autorităților publice centrale și locale de a reacționa proactiv și integrat în fața unor riscuri intersectoriale majore (energie–combustibili–termoficare). Prin împuternicirea Comisiei Naționale de Management al Crizelor, se asigură o structură decizională unică și se elimină blocajele procedurale din regimul ordinar. Se reduce riscul unor întreruperi de durată în furnizarea energiei electrice și combustibili către obiectivele de importanță vitală din sectorul public (instituții medicale și de dializă, instituții de învățământ, noduri feroviare și puncte de trecere a frontierei). Totodată,

sectorul public beneficiază de măsuri obligatorii de optimizare a consumului neesențial și de raționalizare energetică în orele de vârf de sarcină.

În sectorul apei, intervenția va permite coordonarea operativă a autorităților publice, instituțiilor de monitoring și operatorilor serviciilor de alimentare cu apă în vederea protejării captărilor dependente de râurile Nistru și Prut. Aceasta poate include asigurarea prioritară cu energie electrică a instalațiilor de captare, pompare și tratare, monitorizarea continuă a parametrilor hidrologici, pregătirea surselor alternative și mobilizarea echipamentelor necesare în cazul scăderii critice a nivelurilor apei.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Actul normativ în sine nu implică alocări bugetare directe neprevăzute la data adoptării, însă oferă suportul juridic pentru mobilizarea rapidă a garanțiilor de stat, atragerea de lichidități și utilizarea fondurilor de intervenție și a resurselor materiale de stat în eventualitatea manifestării unor șocuri extreme pe piață. Totodată, eventuala aplicare a măsurilor privind reducerea taxelor poate determina diminuarea veniturilor bugetare aferente acestora, impactul urmând a fi evaluat în funcție de quantumul reducerilor aprobate și perioada de aplicare.

Pentru componenta hidrologică, aplicarea măsurilor poate necesita cheltuieli pentru mobilizarea echipamentelor de pompare, asigurarea surselor autonome de energie, monitorizarea suplimentară a debitelor și nivelurilor apei, adaptarea temporară a captărilor și utilizarea unor surse alternative de alimentare cu apă. Valoarea acestor cheltuieli nu poate fi determinată anticipat, deoarece va depinde de evoluția situației hidrologice în bazinele râurilor Nistru și Prut, de durata măsurilor și de intervențiile concrete dispuse de Comisia Națională de Management al Crizelor.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Având în vedere că o parte semnificativă de resurse energetice este consumată în sectorul industrial, întreruperea furnizării de energie electrică, gazelor naturale și produselor petroliere poate afecta în ansamblu sectoarele economiei naționale. Instabilitatea economică generată de criza energetică poate reduce încrederea investitorilor/consumatorilor de resurse energetice și poate duce la o scădere generală a cererii pentru produse și servicii, ceea ce afectează negativ sectorul privat și va avea repercusiuni asupra populației prin amplificarea prețurilor la produsele finale și majorarea inflației.

Impactul economic direct se manifestă pe termen scurt, imediat după ce au loc deconectările de energie electrică, și se referă la consecințele suportate de sectorul ce produce și/sau furnizează energie electrică. Totodată, un impact economic semnificativ va fi resimțit și de alte sectoare ale economiei, mari consumatoare de energie electrică (industrie, agricultură, comerț, transporturi etc.), prin reducerea volumului producției sau a serviciilor prestate.

În acest context, este de menționat că întreprinderile din sectorul industrial reprezintă principalii consumatori de energie electrică, concentrând circa 28% din consumul total al sectorului real al economiei, din care:

- industria alimentară – 45% din total consum al sectorului industrial
- producția altor produse din minerale nemetalice (sticlă, ciment, var, articole din beton etc.) - 24%
- alte activități industriale – 9,2%
- industria textilă și de pielărie – 5,6%
- industria chimică și petrochimică (inclusiv industria farmaceutică) - 4,5%
- industria constructoare de mașini – 3% etc.

Un calcul preliminar arată că pierderile cauzate de sistarea livrării energiei electrice pentru o oră, ar produce un impact negativ asupra PIB-ului de circa **0,02%**. Totuși, din cauza incertitudinilor majore și a numărului mare de necunoscute care încă planează asupra modalității de reacție a economiei, acest nivel poate fi perceput ca limita inferioară a impactului care include doar efectele directe.

Deficitul hidrologic poate afecta și operatorii economici care utilizează apa în procesele de producție, în agricultură, industria alimentară și alte activități dependente de resursele de apă. Eventualele limitări vor fi temporare, proporționale și aplicate în funcție de situația concretă din fiecare bazin, cu prioritatea asigurării alimentării cu apă potabilă și a necesităților sanitar-igienice și medico-sociale. Prin gestionarea coordonată a resurselor disponibile se urmărește evitarea unor întreruperi necontrolate, care ar produce efecte economice mai grave decât aplicarea unor măsuri preventive și etapizate.

Prin urmare, prin acțiunile care ar putea fi întreprinse în perioada stării de urgență în sectorul energetic și hidrologic, se vor putea evita asemenea riscuri.

4.4. Impactul social

În lipsa intervenției, există riscul aplicării unor măsuri de reducere sau întrerupere a furnizării energiei electrice pentru anumite categorii de consumatori, ceea ce ar afecta direct populația, instituțiile publice și serviciile esențiale. O astfel de situație ar putea genera perturbări semnificative în funcționarea instituțiilor medicale, educaționale și sociale, precum și în furnizarea altor servicii publice esențiale. Suplimentar, există riscul apariției unor dificultăți în asigurarea cu produse petroliere, ceea ce ar putea conduce la creșterea costurilor de transport, reducerea accesului populației la servicii critice și perturbarea activităților economice de bază.

Impactul ar fi resimțit în mod deosebit de familiile cu venituri mici, de comunitățile rurale și de consumatorii vulnerabili care depind în mod direct de accesul la resurse energetice pentru activitățile cotidiene.

Astfel, prin instituirea stării de urgență în sectoarele energetic și hidrologic se urmărește protejarea continuității alimentării consumatorilor finali cu resurse energetice, în special a consumatorilor casnici și a celor vulnerabili, cu impact direct asupra nivelului de trai și a întregii economii.

Deficitul hidrologic poate afecta direct populația prin reducerea siguranței alimentării cu apă potabilă, în special în localitățile dependente de captările din râurile Nistru și Prut. Riscul este mai pronunțat pentru instituțiile medicale, sociale și educaționale, precum și pentru persoanele vulnerabile și comunitățile care nu dispun de surse alternative. Măsurile propuse urmăresc prevenirea întreruperilor de durată, protejarea necesităților sanitar-igienice și asigurarea accesului prioritar al populației la apă potabilă.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Starea de deficit hidrologic din bazinele râurilor Nistru și Prut impune utilizarea rațională a resurselor de apă, limitarea temporară a folosințelor neesențiale și protejarea debitului ecologic. Măsurile vor fi fundamentate pe datele monitoringului hidrologic, aplicate proporțional și revizuite în funcție de evoluția situației, pentru a asigura alimentarea prioritară cu apă potabilă, prevenind totodată deteriorarea stării corpurilor de apă și afectarea ecosistemelor acvatice și pierderea biodiversității. Menținerea unui debit ecologic adecvat este necesară pentru conservarea habitatelor acvatice și riverane, protejarea speciilor de floră și faună dependente de apă și menținerea proceselor naturale de funcționare a ecosistemelor.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Situația hidrologică din bazinele râurilor Nistru și Prut are caracter transfrontalier, iar evoluția acesteia depinde inclusiv de condițiile hidrometeorologice și de regimurile de gestionare a acumulărilor din amonte. În acest context, este necesară continuarea schimbului operativ de date și a coordonării cu autoritățile statelor vecine, în conformitate cu acordurile bilaterale și internaționale aplicabile.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul nu transpune nemijlocit directive sau regulamente ale UE, dar este compatibil cu mecanismele europene de solidaritate și securitate a aprovizionării în caz de urgență.

<i>5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</i>
Nu este aplicabil
<i>5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE</i>
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Nu este aplicabil
7. Concluziile expertizelor
Nu este aplicabil
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Nu este aplicabil
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Punerea în aplicare a prezentei hotărâri revine Comisiei Naționale de Management al Crizelor, Ministerului Energiei și autorităților administrației publice centrale și locale de resort, prin emiterea de decizii și ordine operative executorii, a căror implementare este monitorizată în mod integrat prin intermediul Centrului Național de Management al Crizelor. Pentru componenta hidrologică, implementarea va fi asigurată în cooperare cu Ministerul Mediului, instituțiile responsabile de monitorizarea hidrologică și gospodărirea resurselor de apă, autoritățile administrației publice locale și operatorii serviciilor de alimentare cu apă, pe baza datelor operative privind debitele și nivelurile pe râurile Nistru și Prut, volumul acumulărilor, regimurile de evacuare, funcționarea prizelor de captare și disponibilitatea surselor alternative. Eventualele măsuri restrictive se vor institui strict proporțional cu gravitatea riscului constatat, pe perioade determinate de timp și cu reevaluarea periodică a oportunității menținerii acestora, asigurându-se informarea promptă a populației și a utilizatorilor de apă cu privire la perimetrele vizate, durata aplicării și categoriile de folosințe afectate.

Ministrul energiei

Dorin JUNGHIETU

Ministrul mediului

Gheorghe HAJDER